

RENAIXEMENT

PERIODIC ADHERIT A LA UNIO CATALANISTA

Any II

Dels treballs publicats, ne son únicament
responsables els seus autors.
No s' retornen els originals.

* SURT ELS DISSAPTES *

Barcelona, 28 de Jener de 1911

Redacció y Administració

— Plassa del Teatre, 6, 1er

Núm. 12

PROTESTATARIS

Moltes vegades s'ha dit y repeït qu'els que militem en l'«Unió Catalanista», la vella y preuada entitat, casa pairal del Catalanisme sens tara y sens màcula de cap mena, hem defugit de molts actes, y no'ns hem adherit á certes manifestacions, anc que fossin portades á terme per elements *soi dissant* catalanistes, y se'ns ha tirat á la cara, com un gros pecat, la paraula *protestataris*. Que aixó ho hagués fet la gent del centre, aquells que tenen interès qu'el Catalanisme veritat desapareixi, res tindria d'estrany. La gent d'allà mai ha temut més de nosaltres que quan tots estavem acoblats baix una mateixa bandera y un mateix amor niava dins nostres pits. Bona proba d'aixó son les concessions, petites per cert, però concessions al fi, que per boca d'un President del Concili de Ministres, foren fetes en un programa que presentá en un dels períodes més crítics per el qu'atravesava l'Estat espanyol.

Aquells que volen que la llevar catalanista no fructifiqui, aquells que voldrien que cap acte, dintre Catalunya efectuat, tingués color catalá, aquells qu'ab lletres de motllo han dit y repetit que s'hauria de sembrar de sal nostra terra, aquells sí que no es estrany que'ns diguin protestataris, car en sa estúpida follia per arrepassar lo que més grat ens es, no poden capir les reformes qu'en sentit regional y autonómic defensem, y desde'l moment que veuen que nostres actes no s'inspiren en la seva política, aquella política qu'ens ha portat á l'estat deplorable que'ns trobem y veuen que no fem conxorxa ab els que fan manifestacions en ella inspirades, están molt en llògica al motejarnos ab el nom de protestataris.

Peró es el cas que no son aquets els qu'aixís ens han batejat, sinó aquells altres que més afins nostres son, aquells que diuen que son catalanistes, aquells que fan una y mil voltès protestes d'amor á Catalunya, d'aquets principalment son dels que'ns hem hagut de sentir aquest mot.

Protestataris! Protestataris! Doncs sí, aclarimho d'una vegada. Som protestataris y molta honra tenim

en serho. Som protestataris de tot alló qu'al ferse no porti el segell de catalá; de tot alló en que no s'hi vegi per demunt de tot un amor á Catalunya; de tot alló que, fet per catalans, no encarni l'esperit de nostra rassa; de tots aquells actes qu'ens deurien avergonyir devant del món, qu'un día, no gaire llunyá, tingué 'ls ulls fits en Catalunya, al veure qu'enérgica se redressava devant l'Estat, per impedir qu'aquet acabés la seva obra destructora.

Peró no ho som, no ho hem sigut mai que s'hagin verificat actes verament patriòtics. Sempre l'«Unió Catalanista» ha donat el seu més ferm apoi en totes les ocasions en les que s'ha exteriorisat un moviment en favor de Catalunya. Sempre qu'en qualque encontrada s'ha tingut de donar fe de vida, de que no som morts, sempre hi ha acudit la vella Entitat. Quí sinó aquesta ha sigut la qu'ha escampat les cendres qu'amagaven el foc patri que no era, no, mort com quiscuns creïen? No se li poden tirar en cara, no, les seves protestes, ja que si aixó no fes, tindria moltes voltes de avergonyirse dels actes de molts d'aquells qu'avans d'assolir la posició qu'avui tenen, formaren en els seus rengles, però que després l'han arreconada per inútil, ja que no podia servir per afalagar llurs concupiscencies; siguent aquestos precisament els primers que l'han motejada.

Vosaltres sou aquells á qui hem vist en reunions y mitins, de brasset ab gent que no vol més que mal á nostra terra, y vosaltres sou els menys indicats per tirar la primera pedra. Vosaltres que per la miserable acta heu fet conxorxa ab gent forastera, qu'heu encasillat com á catalanistes á gent que parla en castellá en llurs relacions particulars y fins en llurs actes més familiars. Vosaltres, qu'heu desbaratat els moviments més sans y patriòtics y qu'heu tingut la *sans façon* de dir qu'aixís ho feieu *perque en aixó estava'l pa*. Vosaltres, que no més mireu aixó del pa, sens recordar que no sols de pa viu l'home. Y nosaltres protestem de tot aixó y continuarem protestant, ja que tot aixó no té res del carácter catalá.

Continuéu seguint vostra follia, engolfeuvos del tot dintre aquesta

política suicida fins que n'hagi rebut els últims desenganys, y si després de tot aixó vos queda quelcom d'aquells sans ideals catalanistes que vos va inculcar l'«Unió», y si encara vos queda un poc d'amor á la terra que vos ha vist neixer, renuncièu lo que á tant baix preu havèu adquirit, entonèu el mea culpa, arrepeniuvos del mal que, tal volta inconscientment, havèu fet á la noble Causa, y penedits com altre fill pròdig, aculliuvos altra volta, sense mixtificacions de cap mena, sota 'ls amorosos plecs de les quatre barres y tornèu á fer catalanisme, perque junts altra volta poguéu anar á acabar de deixondir el poble catalá, fent arreu actes patriòtics, y allavors no sols deixarem de protestar, sino que vos aplaudirèm.

LL. G. CATALÁ.

ESGUARDS

Quan afanyosament esguardo en la premsa catalana els eselats de nostre moviment Nacionalista, frisós de sadollar mon esperit d'encoratjadors optimistes, hi há cops que una fiblada'm punxa'l cor, car ab tot y mon optimisme hi han actuacions ó fets aïllats, quins fruits ó derivacions endevino han d'esdevenir negatius ó tendenciosos, encar que inspirats tal vegada per la bona fe, mes de sa impremeditació n'ha esdevingut el desgavell que s'ha ensenyorit de la família catalanista.

El meu optimisme naix del cor y'l manté l'ideal ab la claror de sa immaculada bellesa, y esdevé no obstant com superficial, poc analític, que al viure'ls fets, sigui com autor, actor ó espectador, sovint sofreix greus crisis que segons sa fàisó procuro ofegar amatent, bó y esperant la cristallització d'idees d'altri y sovint encadenant en mon jo les propies; mes com que'l sentimentalisme que les nodreix pot molt bé en major ó menor grau engendrarne una forsa creadora en bé del ideal colectiu, jo no tinc dret á deixarles non-nades, d'aquí'n vé la lluita interna per emanciparse de l'acció, medi ambient, gaudint ensemps del goig de veure que l'ideal se beneficia dels fruits del propi optimisme.

Per aixó y no pas per rebeldia ni escola, he tractat sempre de dir ó escriure alló que's pot dir, de lo que sento, y aixó sincerament, sense rebuscaments d'artífeci, sense incorrer en frivolitats ó lloes comuns; d'aquesta manera sotmesos pensament y ploma á mon emotivisme, cerco sempre més el fons que la forma sacrificant també l'estètica al bé del ideal.

Llegint, segons costum, els setmanaris catalanistes, trobo en les columnes d'un apreciat confrare, que's plany de veure á certa joventut de la que's diu catalanista á estones y encar per pose (afegeixo jo) fent junta, creant grupets dintre de sos casinos,

qual feina es criticar els intents nobles, sacrificis y treballs sovint superiors á les forces dels optimistes que encare tenim la sort de no haver perdut la fé y ungits d'ella breguém coratjosos per Catalunya que ab la forsa impulsiva de sa raó ens empeny y esperona á sacrificarli hores de descans y diners, y trevallém desenrotllant unes energies que tal vegada manté més la febre á l'estat nerviós, que nostra mentalitat, mentres ells, aquells joves, jugan á cartes, ó lo qu'es pitjor, fiblant y criticant, esmicolan reputacions, ensorran prestigis, enllostan, esqueixan, esgarrapan mérits y entusiasmes y rores riuen de tot lo d'altris, prenentse en serio sols l'arlequinesca figura de son gest. No fan rés, sovint ni pagan la mínima quota de soci de sos casinets.

El mal es vell y l'humana especie no'n curará pas mai.

Aquita non capit muscas. Quants sentin sadollat son esperit de catalanitat, quants som de soca arrel Nacionalistes y NO HAVEM MAI SIGUT ALTRA COSA, quants ajudem ab nostre esfors individual la lloable obra dels Ruiz, Graner, Gual, Llongueres, Guimerá, Millet, Martí y Juliá, A. Campmany, Aldavert y tots els qu'en ciencia, art ó sentiment de Patria, mereixen admiració y emulació, quants tenim tranquils del tot la conciencia no'ns havem d'entretenir per aixó, nó, avant y fora, sens fer cas de lladruocs, convenuts de que nostre altruista tasca, mereix respecte y qui no'ns ho reconegui pitjor per ell.

La somniada Unió de tots els catalanistes es nostra deria, es un afany que viu arrapat á nostres cors; mireu si hiviú, que'ns aclapara dolorosament tota desviació cap á la política centralista dels cadues partits espanyols, siguin en sentit demócrata, siguin en sentit conservador; tant hi viu, companys y amies, que perseguintla no'ns cansèm d'expandir arreu els principis de l'«Unió Catalanista», fita en el període contemporani del ideal Nacionalista Catalá, sense borts empelts ni subcalificatius, cada día renovats en perjudici del principi doctrinal de santíssima intranquillitat; nostres pretèrites actuacions ens ho ensenyaren airís, allissonantnos per l'esdevenir.

Es clar que l'«Unió Catalanista», també s'adaptará als medis, es clar que'ls que'ns aixopluguem sota els plecs d'aquella sa bella senyera, actuarèm en lo present y l'immediat futur d'acord ab les circumstancies; aixís ho fem, no abstenintnos sempre, no, més fent sempre feina netament, essencialment, purament catalanisadora, es á dir, fent feina d'aquella altra, no de la de moda.

Per aixó bó y esforsantnos en corretgir la malicieta de les serpetes, posántlos hi'l peu demunt si convingués, desenmascarant, parlant clar y catalá, devèm fer nostra via, com per bé de Catalunya havem fet fins avui.

OPTIM

Catalanisme esquerp

En el ressorgiment integral de les diverses manifestacions que caracterisen la existencia d'una colectivitat ben definida pera'l lliure exerciment dels drets propis d'una na-

cionalitat, nosaltres, els esquerps, hi aportem un valor real y positiu arrencat del bell mitj de l'ànima catalana, que s'ha conservat intacte, lliure de malestrugues influències, arracerada en les afraus més solides, en les congestes més lluidores que planen demunt de nostra més hermosa y daurada terra.

D'allà portem, pera bregar coratjosament enfront dels febles esperits anorreadors, les flors més exquisides que vivifiquen els sentiments decaiguts dels vensuts porugament; les sentors més agradables del més pur ambient catalanesc; la forsa física tan necessària pera la regeneració de la rassa; el tremp de l'ànima que no's vincla a les corrents desbordantes de les passions desordenades; la serenor de l'esperit impregnat tot ell de fé en el destí gloriosíssim que'ns brinda l'assoliment, pels nostres propis esforços, de l'ideal que'ls impotents creuen irrealizable, y portem més encare: el caràcter indomítil, intranzigent, irreductible, rebel a tota imposició exòtica qu'atenti en lo més mínim l'integritat del nostre catalanisme montanyenc, *ben montanyenc*.

* * *

No'ns enganyen els cants de la sirena, que vol amansirnos atenuant les nostres justíssimes conviccions arrelades fortament per la fecondant saor sacratíssima de milers y milers de martres. Ah! que no ho intentin les mloques ciutadanes d'esmortuir els nostres sentiments poderosos aegantats pel llegat històric de generacions que'ns heretaren. Que no ho provin, que llur treball serà endebades; car posem la forsa indestructible de nostra arrelada fé. Ni'l torb que cor-glassa minva l'ardencia de nostra sanc. Ni les furioses ponentades qu'atterran els arbres milenaris fa recularnos en el camí predestinat pera servir fanàticament aquella santa bandera que jamai fou vensuda ni ultratjada sens la reparació deguda.

SERAFÍ DEL MONTSENY.

El nostre idioma

L'idioma català, encare menyspreuat a casa nostra, troba fora d'ella qui li rendeix tribut dedicantli seriosos estudis. El doctor Vogel està acabant un Diccionari català-alemany, lo qual ens ha omplert de joia, perque posarà una fita més al desvetllament de Catalunya y una gloria preuadíssima a la virtualitat de la llengua catalana, admirada per sabis de tot Europa.

Ja no son els «cuatro locos» els qui, degut a la seva intransigència, logren introduir el seu us en societats y acadèmies; l'idioma de Catalunya serveix ja de material de laboratori y és transportat més lluny de la nostra Patria y del Estat espanyol. Els escriptors catalans, y al davant d'ells l'eximí Guimerà, son traduïts y venerats, mentres l'ilustre catalanòfil alemany, doctor Eberat Vogel, treballa afanyosament pera brindar a la fortalesa de Catalunya una nova corona de lloer ab l'obra costosa del seu Diccionari. Cal remarcar amorosament aquets fets, perque'ns serveixin de noble espill y de potenta emulació, aquí aont qualsevol prédica ab ribets de forasterisme, ens fa entusiasmar y embodocar com infants. Per lo que representa y pel be que farà a la nostra parla, hem d'apuntar aquesta obra del sabi alemany, qui com altres del extranger, ha passat moltes hores estudiant la més solemne y categòrica de les manifestacions nacionals catalanes.

Nosaltres y tots els catalans li agraïm be prou els seus valiosos esforços, que'ns son motiu d'orgull, quan els cadavèrics grans Estats segueixen mantenint l'obra antinatural vers les petites nacionalitats, y quan en virtut d'una unitat mal entesa, el nostre ric idioma es foragitat indignament de les Universitats, Escoles y Tribunals pera donar pas al

idioma castellà, el qual podrà esser tot lo sonor y melodiós que's vulga, empró com a GRAN ARTIFICI, com «idioma oficial», ens apar estantís y d'odiosa imposició.

F. CULI VERDAQUER.

ENGLANTINES

DEVANT DEL BUST DE L'EMILI VILANOVA

Ningú hi hagut mes bo qu'en Vilanova, la ciutat vella li robava'l cor; tot lo qu'ell mes s'estima en ella ho troba y quan la aterra de tristesa's mor.

Y'l ploran els humils, la gent d'ofici y'l menestral qu'en les cofurnes viu dels carrerons estrets, ont mai el vici posà la petja y ont la pau somriu.

Ont s'aixopluga la fadrina honrada que de l'agulla'n treu el mós de pa, y gent del moll de cara recremada ab espatlles y grapa de tità.

Y aquell arcalde bonatxàs que'l barri porta ab el seny d'un sabi Salomó, qu'amaten sempre allí ont s'arma xibarri ab la vara a tothom fa entrà en raó.

Y'ls paiets sempre a punt de fer barates, saraistes del tot inofensius, y músics y cotxeros y beiates y aprenents esprimatxats y vius.

En el mon dels humils es ont s'exala, quan mort en Vilanova, l'sentiment de Barcelona, honrada menestrala que treballant vol ferse un passament.

RAMÓN HENRICH.

Ignorancia y tiranía

Si sondegem les lluites constants de l'humanitat, mes que per l'ansia d'un perfeccionament social, han sigut elles fecundisades per la forsa opressora de la tiranía; aixó és, han sigut y son lluites defensives.

Hi há moments en que la pensa s'imagina si l'acció de tiranisar és un element indispensable a la vida, perque mireus qu'en l'història de l'humanitat no hi há un moment en que l'home hagi pogut dir:—l'acció meua és lliure, ningú s'interposa a una voluntat perfecta.

L'home ha sigut tiranizat sempre, y a pesar de que, segons Aristótil, els homes no son naturalment iguals, sino que'ls uns neixen pera l'esclavitut y els altres pera la dominació; els homes han lluitat y lluitarán sempre pera la seva futura emancipació.

La contínua marxa de l'humanitat ha sigut sempre interrompuda per l'atavisme d'una forsa regressiva nascuda entre les ombres de l'ignorancia, y el seu pas, d'imperiosos contratemps, y a voltes, fins ha semblat que sos passos reculaven envers un camí ja seguit, y a l'hora, prenent nova y més ardida empena, ha emprés la caminada ab l'esperansa per guía y la raó per forsa.

Les lleis, aquest regulador que'ls homes se han imposat per viure en comunitat social, no han arribat encare a perfeccionar la recta marxa del maquenisme, y tant en llunyanes èpoques com en les presents, les modificacions, en elles han costat esforços suprems fecundisats ab sang humana.

Per la pau y l'ordre social s'ha volgut sempre justificar la tiranía, y are l'un y are l'altre, han caigut pobles y més pobles pera viure una vida miserable, com el gos que recull les engrunes que devall la taula li llença l'anfitrió, pera acallar els lladrics que'l mortifiquen.

Diu una moral pitagòrica que, la major felicitat de la vida está en dir la veritat y practicar el be; practicada aquesta moral, naturalment que la vida fora una exactitut que armonisaria les coses; pero are pregunto jo: quàn és que s'ha dit la veritat y s'ha practicat el bé? Sinó més qu'una vegada a la vida s'hagués practicat tal cosa, ja tindríem l'exemple, y potser seria, sinó en tot, en part possible seguirlo, y no hauríem de queixarnos ab l'intensitat qu'avui havem de ferho.

Les evolucions contínues de l'humanitat tendeixen a l'igualtat absoluta del home, referent el dret a la vida, y aquestes evolucions que tenen per forsa la llei natural que les obliga, destrueixen paulatinament tota conveniencia social en determinada classe, mostrant que mai la forsa ha sigut llei, allà aont la raó és practicada.

Sempre'l mateix resultat be a donar fi a tota manifestació de lluita: l'imbecilitat predominant a la cultura, la forsa del esperit conscient anulada per l'ignorancia que barra'l pas a tota acció de forsa progressiva.

L'ignorancia del poble ha portat sempre'l predomini d'un despotisme qu'ha tendit a anular la llibertat inherent al individu, y avui, si fa o no fa, comparat en èpoques passades, l'ignorancia del poble tolera un predomini fill del modo especial en que les lleis promulguen les coses generals de la vida.

Aquet despreci per part del poble en no volguer adquirir coneixements socials pera conèixer y saber qu'es y que deu ser l'home, y aquesta altra mala fe dels que'l volen dirigir en retènrlo ignorant, natural que les idees socialment progressives no avansen lo que deurien, y sembla paralisat el moviment constant de la vida.

Si analisem l'història en sos moviments socials, trobarem que la carn de poble no s'ha cotisat mai en alsa, y és natural, que com a *mercaderia averiada*, hagi sigut sempre vista en els *mercats* com un rebutx sense tassa; y aixó, que segons un historiador, sense poble, o plebe, Roma no haguera conquistat el mon.

Aquet concepte de les coses humanes classificades en superior y inferior, és una negació tan sumament estúpida, que serà inútil, mentres y tant subsisteixin, apaivagar les passions per armonisar la vida.

No és extrany, doncs, que més que per l'ansia d'un perfeccionament social, siguin les lluites fecundisades per la forsa opressora de la tiranía.

AGUSTÍ PEDRET Y MIRÓ.

PATRIOTISME

Que'n diriau, quin concepte'n formariau d'un individu pertanyent a coneguda familia, que al mitj de la Plassa de Catalunya, y sense que ningú dels que passen li hagués preguntat, digués cridant pera que tothom se n'enterés, que'ls negocis d'aquella van malament, que seguint el camí que porten es tindran de liquidar, que la situació es cada jorn més apurada y que fins els amics li giren l'esquena? Segurament que tots calificaríau a tal home, d'imprudent, de poc aimant de la seva familia.

Doncs bé: aquest home imprudent y poc aimant de la seva familia, la qual en el cas a que'm vaig a referir es Catalunya, y el lloc escullit pera escampar la mala nova de la poc satisfactoria marxa d'un dels seus negocis, son les planes de la revista madrilenya *Nuevo Mundo*, vos el presento pera que li agraui la seva benefactora tasca: es en Roger sota quin pseudonim s'hi amaga el Sr. Ferrán Agulló, autor de les «Cròniques catalanes» de l'esmentada revista. Aquest senyor en el número corresponent al 22 de Desembre, s'ocupa del nostre Teatre Català, y sense que ningú li preguntés, escampa per tot arreu lo que sense traduir transcriu a continuació:

«El teatro catalán continúa viviendo vida misérrima. En los dos meses largos de temporada, los dos teatros catalanes nos han dado: *Andrónico*, de Guimerà, presentada

pobremente, interpretada menos que medianamente, borrando las grandes bellezas que la obra contiene, y *La Noya Maca* (*La joven bella*), de Iglesias, que es otra tentativa frustrada de la nueva orientación del inspirado dramaturgo y gran poeta con alma de niño. Todo lo demás que nos han servido son traducciones, bastante mal hechas, de obras medianas ó malas, salvando *La Vierge Folle*, del teatro francés, ú obras desenterradas de entre las peores del viejo repertorio catalán que no debieran aparecer ya más en los carteles. Al paso que vamos, el teatro catalán desaparece; va poca gente, pero cada día irá menos. Hay empresario que ve su salvación en convertirse en traductor de obras necias y cobrar los derechos. Se va notando en el público, incluso en el catalanista, y quizás más en él que en otros, un constante alejamiento del teatro catalán. Es muy fundado.»

Repeteix: dieume quin concepte'n formariu d'en Roger denunciand, pregonant per tot Espanya y davant d'enemics nostres, la vida raquítica del nostre teatre que com moltes coses de Catalunya voldrien veure destruïdes y aniquilades? Es així com s'ajuda al sosteniment d'una de les manifestacions de vida catalana?

No hauria valgut més qu'en lloc de portar a la plassa pública un assumpte que no fa cap favor als catalans, el Sr. Roger es preocupés de veure de quin modo podria assegurar-se permanentment el funcionament del nostre Teatre?

Y are aprofito aquest trist motiu, pera cridar als bons catalans desgariats, al compliment d'un deure patriòtic: no vullgau passar per la vergonya de veure algún jorn tancat el Teatre Català engreixant de satisfacció als nostres enemics: dexeuvos de frivolitats en forma de *cines*, atraccions y demés espectacles que no produexen cap emoció al esperit, y pensau en els nostres escriptors que tenen l'abnegació d'escriure en català malgrat saber que llurs esforços no'ls hi han de produir cap benestar material. Assistiu al Teatre Català y honrantlos ab vostra presència, honrareu a Catalunya y contribuïreu a que l'art dramàtic consequeixi un alt grau d'esplendor.

A. MILÀ DE LA SERRA.

RECORT

A n'En Josep Masó y Goula

El diumenge passat vaig assistir a la festa de la Música Catalana pera fruir les belleses de les cançons de la terra. Vaig anarhi, com cada vegada que s'ha celebrat aquesta festa, disposat a fer de senzill oidor y guardar-me les impresions que'n rebés, com crec debem fer els que són profans a l'art musical.

Mes, aquesta vegada, me crec ab el deure d'exteriorisar l'impresió fonda rebuda al sentir la proclamació d'un dels autors premiats: En Josep Masó y Goula.

Quín pessigolleig, quín agredols s'apoderà de tot mon esser al sentir ressonar el nom del que fou bon amic, del mellor company, del ferm català, del músic intel·ligent y del no prou reconegut mestre!

A mi, que'm cab la satisfacció de guardar el recort inesborrable d'haver saborejat les primícies de moltes de ses cansonetes originals, totes elles rublertes de tendresa y de una armonia propia del seu temperament de artista, com son «L'orfanet», «L'Espigolera», «Tardania», «Les onades van y venen» y tantes altres, al ressonar els fermes y unànims aplaudiments, qu'invadiren tots els àmbits de l'espaiosa sala, apareguent sa tan tendre com xamosa filleta, quina anà a recullir els llors póstums del seu plorat pare, no vaig poguerme contenir l'emoció, conmoventme en tan alt grau, que ab tot y fer el cor fort, els ulls se m'humitejaren.

Aprofitant aquestes circumstàncies, me crec complir ab un sagrat deure dedicantli

aquest humil recort, ja qu'en vida sempre havia sigut un ferm defensor dels nostres ideals en totes les seves manifestacions.

La Redacció en pes de RENAIXEMENT està identificada en aquest sentiment pera enaltir la memoria del tan malaguanyat patrici, á qui de tot cor rendeix homenatge.

JOAQUIM DELCLÓS Y DOLS.

FEINA

Denuncia

Als Excelentíssims senyors y senyors no tan excelents que de prop ó de lluny tenen que veure ab la *Compañía de Caminos de Hierro del Norte*, desde 'l senyor Ministre als quefes de la *División de Ferrocarriles*, al gerent y demás individus del Concell de Administració, als quefes de moviment y material y tracció, al personal de servei ambulat, als quefes de Correus y Guardia civil, á la Companyia francesa del projectat carril que té d'enforçar el de Sant Joan de les Abadesas ab el d'Aix la Chapelle-Puigcerdá-Ripoll, á les associacions de personal de ferrocarrils, als nostres confreres que desinteressadament vulgan rompre una llansa pro humanisme y al públic en general.

Se fa saber: qu'en la ja dita via de Barcelona á Sant Joan de les Abadesas, se troba en estat ruïnós un pont sobre 'l riu Ter ab manifesta desidia y coneixement de part de la Companyia explotadora.

Se tracta del Pont de Manlleu, demunt el riu Ter. Se van nomenar inginyers, inspectors y demás personal tècnic pera fer una inspecció; aquestos senyors que no hi passen gaire per aquest pont, varen mal apedassar-lo ab unes agulles de ganxo, unes quantes fustes y ab pastetes de sabater. No tindran gaire fé en el remendo, tota vegada que'l tren hi passa poquet á poquet y ab la natural inquietut dels pobres passatgers que ni gosar á parlar alt durant el perillós pas.

No'ns sorprendria un cataclisme com el de Riu de Canyes ó pitjor, ja que l'alsada es molta més y les desgracies serien més greus.

Deixadesa; per quan fa uns quants anys que l'estat ruïnós del pont senyalat perdura y en coneixement per raó d'haver sigut apuntalat ab vigues y brides de ferro.

Molt incapàs deu haver resultat aquest remendo quan, además de les precaucions pels trens ordinaris, al passar un convoi de doble tracció, se procedeix á desenganxar la màquina pilot y ferla passar sola, y després avansa ab suma precaució la titular ab el convoi. Quina es, senyors tècnics, la xifra mínima de resistència d'un pont necessaria per darlo al servei públic? Pot darse per utilizable un pont quina resistència no's cregui capàs de sostenir dos locomotores y obligui á suma precaució al pas dels trens? Fa prou temps qu'aixó dura per haver sigut reconstruït tres vegades, y com tot fa pensar que'l conceller de la Companyia deu ser el padrí del mentat fet de Riu de Canyes, nosaltres que no tenim de fer arreglos electorals ni partitxos polítics, avisem ab temps per si podem estalviar-nos una luctuosa nova que ja pressentim.

Aconsellém als senyors passatgers que fassin á peu el tros de via aont se troba el pont de referencia.

MACEO.

MODERNISME

D'un quant temps á n'aquesta part, d'ensá que's dividi en dreta y esquerra el moviment catalá, que com per art d'encantament n'han sortit una verdadera aixám, diguemho aixís, de nous descobridors, definidors, precursors y orientadors del nacionalisme que, com nova

América, han pres per baluart y desde aont abocan tota la seva *sapiencia*, els diferents diaris portantveus de les diferents branques que son el complement de tot el moviment catalá.

Aixó que, segons qui, y potser la majoria, no hi donarán importancia, jo n'hi donc molta, perque crec que solzament y únciament se deuen descobrir defectes, definir situacions, prevenir aconteixements y orientar multituds ó moviments, quan aquets están ben centrats, que no divagan ni fugen del seu primitiu objectiu: doncs digueume aont se pot anar á parlar actualment qu'encara dura aquesta morbositat del lerrouxisme dintre la nostra capital y en part per fóra, que precisament son una resclosa pel nostre avens, y una forta perturbació per la nostra forsa social y económica; que senyors qu'exerceixen influència y altres que somien influir dintre el nostre moviment, es despenjin ab escrits y ab altres formes, volguent introduir *modernismes* y senyalant camins á seguir al poble catalá, com son les conferencies donades últimament en un teatre de la nostra capital; escrits que no fá molts dies portava *El Poble Catalá* en el que's tractava ab moltíssima lleugeresa, tota la feina feta pel mestre Llongueras per haver transportat á la nostra terra la Gimnasia Rítmica, dient que era nociva per la nostra mainada; les resolucions de la Assamblea del P. U. F. y el seu ingrés en el partit republicá espanyol; les declaracions á Madrid d'un diputat nacionalista republicá espanyol bilingüe, dient que'l catalanisme no era mort, sinó que's *modernisava* y que podria ésser ab motiu del seu ingrés á la conjunció republicana-socialista, una gran esperança per allí... y per alló... y en fi, un sens nombre d'elucubracions fetes per jovincels que encara no acaban de deixar la dida ja aspiran á governar, y que per dissort nostra prenen peu en el sí dels seus grupets y causan un gros mal á la nostra causa.

Aixó, tots els que sempre hem portat dintre el cor en lloc preferent, el nostre sagrat amor á Catalunya y á les seves reivindicacions; hem de *reventarho* á tota costa y en tots els moments per nociu y *retardatori* per el desentortillo de la nostra integral ascensió.

N'hem de fer cas omís de que siguin de la dreta ó de la l'esquerra, doncs fins al present ni els uns ni els altres treballen per la qüestió més previa: per Catalunya, doncs lo mateix que lo que are han fet els de l'esquerra de col·laborar ab un partit espanyol, ho feren els de la dreta, quan exercien predomini dintre'l nostre moviment; per lo tant cal confessar que están á la mateixa tessitura.

Tinc de dir ben alt y parlar ben clar y catalá, que tots els que passin el temps inventant noves formes d'actuació, nous «modernismes» catalanistes y no treballin sols y únicament per Catalunya, per la seva integral Autonomia y per el seu desentortillo tan polític, com económic y social, empró ben enmotillat á la nostra essencia nacionalista, podran anomenarse nacionalistes, però per mi no deixarán de ser d'un *nacionalismo* també *bien entendido*.

R. CASALS Y PEYPOCH.

Garbellant

Havem notat qu'alguns periódics copien articles nostres. Res tindria de particular aixó, y ens honoraria moltíssim, afalagantnos ensemps el veure que nostres patrióticos ideals son compartits per molts més de lo que podem creure; però lo que no está gaire conforme és que al copiar els articles ho fassin sense la firma ó no més qu'ab les inicials y sens fer constar d'aont procedeixen.

Preguem que'ls que vulguin publicar quelcóm nostre ho fassin indicant llur procedencia, com fem nosaltres.

En Ruiz Valarino, ministre de Gracia y Justicia de l'Estat Espanyol, en el discurs que digué'l passat diumenge per l'inauguració del «Museu Social», dedicá als catalans unes quantes floretes sobre la cultura, honradez, iniciativa y buenas condiciones que adornan al pueblo catalán. Aquets exordis acostumen á venir seguits d'epílegs desastrosos per nosaltres y que solen traquirse en augment dels pagos. Que Deu fassi qu'are no succeeixi lo mateix.

La Publicidad al ressenyar l'hermosa festa de la Música Catalana celebrada diumenge passat, diu que l'«Orfeó Catalá» va cantar «Els Segadors» sin que fueran coreados.

Aquet darrer detall demostra que La Publicidad continuarà ressenyant escrupolosament tots els crims, y omplirà dugues columnes pera donar conte d'una «corrida de toros», no obstant les reformes qu'ha fet y els ideals humanitaris «de tota la vida».

La ressenya d'una «corrida» fa vendre 20 números.

Volen un tros de florida prosa en la dulce y armoniosa? Aquí va y no s'en riguin:

«Los consortes (no hi posém el nom perque'ls interessats prou pena tenen) don Fulano y donya... han sentido la punzante herida de ver morir á su hijo Pepito: es la espina oculta en los aromáticos pétalos de la infancia que traidoramente se clava en el corazón del ser amado, sembrando en sus padres, abuelos y demás allegados justificado pesar. Reciban todos ellos el pésame de...»

(Aquí'l nom del periódic, que lo mateix podria ésser «El Eco de Sitges...» que «El Eco de Vilatrilla».

A la festa de la Música Catalana hi veurem una Comissió del Ajuntament de la ciutat composta del tinent d'arcalde senyor Juncosa y dels regidors regionalistes senyors Pardo, Carreras Candi, Nualart y del lerrouxista senyor Marcilla.

Quan l'Orfeó executava alguna de les composicions premiades, al acabarles, eren fortament aplaudides per tothom. Tan sols el senyor Marcilla estava quiet, corprés devant

les maravelles que tanca'l Palau de la Música Catalana. Qui ho tingué's á la *Caza del Pueblo!* devia pensar.

Al acabar la festa el públic demanà'l nostre himne. *Segadors! Els Segadors!* se sentia arreu. El senyor Marcilla estira'l company senyor Juncosa y li diu:—Aném, aném.—Sí,—repeteixen els regidors regionalistes,—aném, aném,—y els senyors Cabot y Bagesoda més que depressa feren desfilar á les representacions invitades.

El públic insistí demanant «Els Segadors» y allavors l'Orfeó entoná l'himne, fortament aplaudit per tothom.

Que no volgués escoltarlo el senyor Marcilla es comprén, puig no és de la terra, però els que air encoratjaven al poble ab el *bon cop de fals*, és més extrany.

Peró aixó, ben mirat, ja casi els penedeix d'haverho estat algún día de fermes catalanistes. Vesteix més no ser dels tremendos. Però el poble serva encare son bell gest, no deixantse convencer per aitals personalitats, per aquets homes públics.

NOVES

Unió Catalanista

A la darrera sessió de la J. P. s'acordá en principi y no es per tant acort definitiu, celebrar una Assamblea convocada per l'UNIO CATALANISTA y en aquest fi ha volgut assessorarse ab el parer de significades personalitats de les que son adeptes ó simpatisen en l'actuació de l'UNIO CATALANISTA.

En el cas de que s'arribi á formalisar l'acort precedent se convocará expressament Concell General de Representants pera ficsar tots els extrems pertinents á la dita Assamblea.

Les persones que fins are han do-

Recordem á nostres protectors y subscriptors, procurin assistir á la reunió que tindrà lloc aquesta nit, á les deu, en nostra Redacció, per exposarlosi detalladament el plan de reformes de que donem compte en altre lloc d'aquet número.

Per l'interés del assumpto á tractar recomanem la puntualitat y asistencia.

nat el seu parer, ho han fet en sentit afirmatiu, això es, que entenen qu'es de conveniència y oportunitat que la Unió celebri una Assamblea qual convocatoria comprengui el major nombre possible d'elements nacionalistes.

El Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Indústria celebrà 'l diumenge passat Consell General extraordinari pera donar compte á sos associats dels treballs portats á cap pera aixecar un casal propi pera l'esmentat centre.

Els patriòtics parlaments que pronunciaren els senyors Puig y Esteve, Tous y Bordas y el senyor Monegal, en representació dels socis protectors, foren tots ells coronats per xardoroses ovacions que sagellaven la més completa compenetració de sentiments entre'l Consell Directiu y els associats.

Quan en una Associació com el Centre Autonomista de Dependents, se té la sort de trobar uns individus de Junta tan incansables y coratjosos, comprenem qu'es perfectament possible lograr lo que's proposin. Tant de bo aquesta constancia y entusiasme logrés servirnos d'espill á tots els catalanistes, qu'altra cosa seria la sort de Catalunya!

Enguany ha sigut molt lluida la festa de la Música Catalana celebrada diumenge passat. Va obtenir la flor natural el jove compositor senyor Lambert. Les composicions premiades son de mèrit y foren xardorosament aplaudides.

Al final l'«Orfeó Català» va cantar en mitj d'un gran entusiasme el nostre himne nacional «Els Segadors.»

No ressenyem la festa ab extensió per haverho fet com se mereix la premsa diària.

Diumenge va inaugurarse l'importantíssim «Museu Social», iniciat bellament per don Ramón Albó y secundat ab entusiasme per la Diputació y Ajuntament de Barcelona.

Es la primera institució d'aquesta naturalesa que s'ha fundat no sols á Catalunya, sino á Espanya, la qual indubtablement reportarà grans beneficis á la classe obrera. De tot cor felicitem als impulsors del «Museu Social» senyors Albó y Tallada.

Per emprendre una campanya contra la llei de Jurisdiccions, y per iniciativa del Comité d'Acció Social Progressiva y altres entitats de tendències lliberals, s'han iniciat una serie d'actes per moure una actuació encami-

nada á conseguir la abolició d'aquella llei tan poc en harmonia de les que deurien regir en el sigle XX.

Avui dissapte, á dos quarts de deu de la nit, en l'hostatge de «La Espiga», Guardia, 14, pral., tindrà lloc el primer de dits actes ab caràcter de mitin, en el qual pendrán part oradors de varies tendències polítiques y socials.

Aimants nosaltres com qui més de la llibertat, oferim nostre concurs á tan important obra, felicitem sincerament á sos organitzadors y ajudarèm en allò que puguem y ens demanin els mateixos, desitjantlosi més fortuna que als autors del programa mínim del Tivoli.

Com anunciarem en nostre número 10, estem en treballs de portar á terme grosses modificacions en RENAIXEMENT.

Aquesta nit tindrà lloc en nostra Redacció una reunió per exposar á protectors y subscriptors nostre projecte.

Ens proposèm convertir RENAIXEMENT en revista setmanal de Nacionalisme, Art, Literatura, Qüestions socials, etc.

Preguem als corresponsals procurin sens pèrdua de temps efectuar ses liquidacions, car és molt precís abans de l'aparició de la revista, tota vegada que l'organització de corresponsals sufrirà també modificacions importants.

Demà, diumenge, á les deu del matí, la Associació Nacionalista Catalana visitarà l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Se prega als socis que desitjin assistirhi qu'es trobin ab la deguda anticipació en el local de la entitat.

Nostre bon amic en Pere Pascual, President de l'Orfeó Nova Catalana, ha tingut la immensa pena de veure morir á son tendre filllet Eliseo. En l'acte del enterro hi assistí una representació del RENAIXEMENT y de la Associació Nacionalista Catalana, aixís com també del Ateneu del Districte segon y del esmentat Orfeó. Rebi, junt ab sa apesurada esposa, nostra més sincera expressió de condol per tan dolorosa pèrdua.

En nostres teatres *serios* hi ha entrat la malura.

El *Novedades*, que no s'havia llensat al conreu del género alegre, te apariencies d'Eden Concert.

Devant d'un públic format per matrimonis, alguns ab filles espigades y gent madura en sa major part, la Fornarina canta y belluga *couplets* d'un pujat color vert, *couplets* que's fan repetir quatre y sis cops, y en el paroxis-

me del entusiasme's demana la *pulga*, y allò es engrescador y sembla que tot el públic s'hi troba bé quan ningú s'aixeca y'l día següent es igualment plé y també de públic en aparència seriós, es á dir allò de la *gent de bé*.

Veusquí un remei per portar gent al teatre català, avui combatut per la competència de cines y espectacles sicalfptics; será qüestió de que l'Iglesias intercali en ses obres algún *garrofin* ó *farruca* y que al Principal suprimeixin el quintet en els entreactes y contractin la Chelito II perquè ab ses *gracies* animi'l públic.

No hi há més, cal *espanyolisarnos*, tot lo català es ensopidot.

En el número passat, en l'article titulat «Fem via...», del company Delclós, els caixistes s'empassaren el penúltim paragraf, que per esser la síntesis, creiem del cas ferho avinent. Deia:

«Fem via, escampant arreu la bondat qu'inclouen les memorables Bases de Manresa, el Credo de la benemèrita «Unió Catalanista», mare de totes les tendències, avui mixtífica-des, que volen guanyarse la supremacia, com á redemptores del poble català.»

D'una altra errada d'impremta important devèm ferne esment. En la secció de «Garbellant», en la primera nota hi há la paraula «Universitat» en lloc de «l'livertat.»

El prop-passat dissapte en la sala d'actes del Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Indústria hi doná sa anunciada conferència el vocal de l'«Unió Catalanista», en Manel Serra y Moret, desenrotllant el tema: «El fet de la Personalitat.» El treball notabilíssim del conferenciant produí fonda emoció á l'auditori que per espai de més de una hora escoltà embadalit encoratjadores paraules pera arribar sens defalliments ni vergonyoses abdicacions al triomf absolut de la Personalitat Catalana, encar que pera conseguirho hagués de topar ab altres forces que s'oposen á tot lo que representa avens y veritable civilisació de l'Humanitat.

Mentres esperem ab ansia poder saborejar la lectura de tan hermosa conferencia, donem la més coral enhorabona al senyor Serra y Moret, augurantli que sa conscient tasca ha de reportar un gran be á la Causa de Catalunya.

Avís d'Administració

Fem avinent á nostres corresponsals y subscriptors de fora, que á primers del prop-vinent Febrer passarem al cobro del actual trimestre.

ENSENYANSA CATALANA

En aquesta secció donarem compte de les escoles y centres aont l'instrucció es reb en català.

Escoles Catalanes «Dr. ROBERT»

patrocinades y sostingudes per el

FOMENT AUTONOMISTA

Dirijides per D. Josep Mústich

ajudat per D. Ramón Bosch

ENSENYANSA ELEMENTAL

Classes especials de Dibuix y Teneduria de llibres Música y Solfeig á càrrec de D. JOAN VOLTAS

Rambla Just Oliveras

HOSPITALET DE LLOBREGAT

ESTABLIMENTS RECOMANATS

Destinarem aquesta secció per anunciar les cases que usin de la llengua catalana per llurs relacions comercials.

CINEMA Hilarienc

PELÍCOLES NOVES

CADA DIUMENGE

SANT HILARI SACALM

CAMISERIA

Y CORBATERIA

JAUME SANS

Boqueria, 32. — BARCELONA

CORRESPONDENCIA

E. Tobella: Dispensi. Queda subsanat.—Josep Graupera. San Genís de Vilassar: Enviem números. Rebut sagells. Mercés.—F. Premià: Mercés; convidria que treballs y ab cuidado, pot fer quelcom de profit.—A. Colomer: Mercés. Va.—Jaume Mas: No va.—Jaume Mas Pino: Lo mateix vosdiem.—Pere H. Antich: No ho podem publicar.—Fidel Riu y Dalmau. Manresa: Els seus treballs, encare que son acceptats, no'ls publicuem perque deuen retocarse. Mirarem d'arreglarlos. No s'impacienti y puleixis qu'apoc a poc se va lluny.—Milá de la Serra: Mercés. Ja ho haviam vist y mirarem de parlarne.

Agraim als Senyors que s'ens han ofert per col·laboradors corresponsals y després d'informarnos de son catalanisme resoldrem. De tots modos mercés.

Imprempta CATALONIA.—Montesión, 23.—Barcelona

RENAIXEMENT

Periódic adherit á la Unió Catalanista

Redacció y Administració Plassa del Teatre, 6, 1.er

Preu de subscripció 1.50 ptas. trimestre

Nam. solt 5 cts.